

CPN 2065. p. pārkapuma dēļ un lietu nodot tai pašai tiesai izlemšanai no jauna citā tiesas sastāvā.

88. 1931. g. 25. martā. Konstantīna Gaiduļa lūgums atcelt Latgales apgabaltiesas spriedumu Konstantīna Gaiduļa prasībā pret Jāzepu Pauliņu. (L. № 606.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa atraidījusi prasību aiz tā iemesla: a) ka zemes ierīcības projekts ir apstiprināts Centralā zemes ierīcības komitejā 1926. g. 9. jūlijā, bet stājies spēkā, pēc tiesas konstatējuma, tikai 1926. g. 3. septembrī, kādēļ atbildētajam bijusi tiesība pārnest ēkas līdz 1928. gada 3. septembrim; b) ka, bez tam, prāvnieki īpaši vienojušies par to, ka atbildētājs var strīdā esošo ēku atstāt uz prasītāja vienošanās zemes līdz 1928. g. rudu sējai, kuŗa, pēc tiesas konstatējuma, nevarēja iestāties agrāk par septembra mēnesi; c) ka tādēļ 1928. g. 14. augustā strīdā esošā ēka vēl nebija pargājusi prasītāja īpašumā un atbildētājs varēja to pārnest uz savu zemi; 2) ka, apsverot liec. Nikodīma un Jāzepa Pauliņu un Kudļas izteicienus, tiesa no to satura varēja nākt pie slēdziena, ka starp partiem notikusi papildu vienošanās par strīdā esošās ēkas atstāšanu atbildētāja īpašumā līdz 1928. g. septembra mēnesim; konstatējot šādu ārpus paša zemes ierīcības akta esošu partu vienošanos, tiesa varēja atrast par nepamatotiem prasītāja formālos iebildumus ar atsaukšanos uz CPN 409. p., it kā šādu vienošanos nevarētu pierādīt ar lieciniekiem: pēc pareiza tiesas apsvēruma partu vienošanas konstatēšana it nebūt neizriet uz zemes ierīcības akta satura apgašānu; 3) ka, izejot no šādas partu papildu vienošanās, tiesa varēja nākt pie slēdziena, ka 1928. gada 14. augustā, kad atbildētājs, pēc tiesas konstatējuma, nocēlis strīdā esošo ēku no prasītāja zemes, atbildētājs vēl nebija zaudējis īpašuma tiesības uz to; šāds tiesas slēdziens jau paša pamatā izšķīra prasības likteni, bet viņas apsvērumam par to, kad īsti nācis spēkā zemes ierīcības projekts, var būt vienīgi blakusmotīva nozīme, kuŗa pareizība vai nepareizība nevar atstāt iespaidu uz gala slēdzienu lietā; tādēļ par

liekiem atzīstami visi prasītāja apcerējumi kasācijas sūdzībā, kuŗi iziet uz šā blakusmotīva atspēkošanu; 4) ka tā tad apgabaltiesa savā spriedumā nav pielaidusi prasītāja aprādīto likumu pārkapumus un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: prasītāja Konstantīna Gaiduļa kasācijas sūdzību uz CPN 283. (186.) p. pamata atstāt bez ievēribas,

89. 1931. g. 28. februārī. Koku tirdzniecības un rūpniecības akc. sab. „Latwood” pilnv. zv. adv. L. Libinsona lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Jāņa Nicmaņa prasībā pret koku tirdzniecības un rūpniecības akc. sab. „Latwood”. (L. № 608.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka pretēji atbildētājas kasācijas sūdzībā minētam apgalvojumam, viņa zemākās instancēs nav aizrādījusi, it kā kasācijas sūdzībā minētie paša prasītāja paskaidrojumi tiesā pierādot, ka viņš atbildētājas dienestā bijis uzticības persona vai darba vadītājs; atbildētajai tādēļ gan nav pamata pārnest apgabaltiesai minēto prasītāja paskaidrojumu neapspriešanu, ar ko atkrīt kasācijas sūdzības 1. pk.; 2) ka par pamatotu turpretim atzīstams kasācijas sūdzības iesniedzēja aizrādījums uz to, ka apgabaltiesa necot izteikusi noteiktu slēdzienu jautājumā par to, kādā amatā prasītājs bijis pie atbildētājas; atstāstot savā spriedumā liecinieku liecības, no kuŗiem Strazdiņš apliecinājis, ka prasītājs bijis vienkāršs strādnieks, Bude — ka viņš bijis vienkāršs, resp. vecākais strādnieks, Oldenburgs — ka viņš strādājis par brāķeri, apgabaltiesa, pamatojoties uz šīm liecībām, atzinusi, ka prasītājs bijis vecākais strādnieks vai brāķeris; pretēji apgabaltiesas domām, vecākā strādnieka un brāķera amati nav identificējami, jo brāķeris, kas uz tirgotāja vēlēšanas pārbauda viņa precī un kuŗa darbība nodrošina preces „pieņemšanas spēju (Empfangbarkeit) un labo kvalitāti, katrā ziņā pieskaitāms pie uzticības personām Lik. par darba laiku 19. panta nozīmē, jo tikai personai, kuŗa bauda tirgotāja sevišķu uzticību, viņš var nodot

minēto svarīgo funkciju izpildīšanu; šāds slēdziens arī saskan ar pastāvošo darba ministrijas praksi (sk. Darba ministrijas Darba aizsardzības dep. 16542/D paskaidrojumu); 3) ka tā tad apgabaltiesa minētā jautājumā pielaidusi sprieduma motīvu nepilnību un nepareizību, ar to pārkāpjot CPN 181., 196. (129., 142.) p., kādēļ viņas spriedums atceļams, neieļaujoties citu kasācijas sūdzībā minēto sprieduma atcelšanas iemeslu pārbaudīšanā. Senats nolēmj: Rīgas apgabaltiesas 1930. gada 31. janvāra spriedumu atcelt CPN 181., 196. (129., 142.) pantu pārkāpumu dēļ un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

90. 1931. g. 29. februārī. Gregora Tagera lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas lēmumu izšķirt strīdu sprieduma izpildīšanā Jāņa Dorotejas, Voldemāra un Pētera Alksņu prasības lietā pret viņu, Tageri. (L. № 615.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka, pretēji kasācijas sūdzības iesniedzēja aizrādījumam, nav izšķirošas nozīmes tam apstāklim, ka Jānis Alksnis, lūdzot savā un savu pilnvardevēju Dorotejas, Voldemāra un Pētera Alksņa vārdā Rīgas 1. rajona īres valdes 1925. g. 7. dec. sprieduma izpildīšanu (ar kādu spriedumu minētiem personām par labu piespriesta no Gregora Tagera īres nauda izpildu rakstā aprādīta apmērā), nav savam policijas priekšniekam iesniegtam lūgumam pielicis augšā minēto Dorotejas, Voldemāra un Pētera Alksņa pilnvaras; kasācijas sūdzības iesniedzējs neapstrīd, ka Jānim Alksnim bijusi pilnvara no minētiem personām īres lietā, kurā kritis minētais spriedums, no kā izriet, ka viņš bijis pilnvarots arī reprezentēt šās personas sprieduma izpildīšanas stadijā; tas bez tam arī expressis verbis izteikts Alksnim izdotās un lietā esošās pilnvaras; tādos apstākļos jāatzīst, ka Alksnis rīkojies viņam izdotā pilnvaru robežās, lūdzot sprieduma izpildīšanu visu minēto personu vārdā, kāds tiesisks stāvoklis negrozās ar to, ka policijas priekšnieks, pieņemot Alksņa lūgumu izpildīšanai, nav pieprasījis no viņa attiecīgo pierādījumu par viņa

tiesībām, t. i. viņam izdotas pilnvaras; 2) ka par pareizu turpretim atzīstams kasācijas sūdzības iesniedzēja aizrādījums uz to, ka, saskaņā ar izpildu raksta tekstu, Jānis, Doroteja, Voldemārs un Pēteris Alksnis atzīstami par solidāriem kreditoriem, no kā izriet, ka katrs no minētiem kreditoriem var pretendēt tikai uz attiecīgo, katram no viņiem piekritošo Tagera parāda daļu, bet parādnieks (Tagers) var savu parādu segt, samaksājot katram kreditoram šo viņam pienācīgo daļu (CL 3331. p.); 3) ka tādēļ jāatzīst par nepamatotu apgabaltiesas uzskats, ka Alksnim izdotais izpildu raksts nebija skaidrāms, saskaņā ar kādu uzskatu apgabaltiesa konkrētā gadījumā naudas deponēšanai no parādnieka puses vienam kreditoram (Jānim Alksnim) par labu nav piešķirusi nekādu nozīmi, neatzīstot pat par iespējamu, ka ar šādu deponēšanu Tagers varējis segt to parāda summas daļu, kuŗa pienākas šim kreditoram; šāds apgabaltiesas uzskats runā pretim nupat minētam CL 3331. pantā izteiktam jēdzienam par dalītām saistību attiecībām (pretēji nedalītām vai solidarām); 4) ka tā tad (neaižskaarot no apgabaltiesas neiekustināto jautājumu par Tagera deponētās naudas summas izmaksas pareizību un nozīmi Jāņa Alksņa kreditoram Rosmanim) jāatzīst, ka Tagers, pretēji apgabaltiesas domām, ar likumīgo naudas deponēšanu gan varēja panākt tā viņa parāda daļas segšanu, kas pienācies taisni Jānim Alksnim; 5) ka tados apstākļos apgabaltiesa, atraidot visumā Tagera lūgumu (kuŗa viņš lūdz atzīt Jāņa Alksņa un citu prasītāju prasījumu par segtu ar deponēto Ls 768 izmaksu Rosmanim) un neapmierinot aiz minētiem motīviem — šo lūgumu tik tālu, cik tas attiecas uz Jāņa Alksņa prasījuma segšanu, pielaidusi motīvu nepareizību, pārkāpjot CL 3331. p., CPN 181., 196. (129., 142.) pantu; apmierinot šajā daļā Tagera lūgumu, pāriejot prasītājiem nebūt netiktu ņemta iespēja (kā maldīgi domā apgabaltiesa) dabūt to, kas viņiem piespriests; 6) ka minēto likumu pārkāpumu dēļ apgabaltiesas spriedums nav atstājams spēkā, Senats nolēmj: Rīgas apgabaltiesas 1929. gada 12. aprīļa lēmumu atcelt CL 3331. p., CPN 181., 196. (129., 142.) panta pārkāpumu dēļ

un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

91. 1931. g. 25. martā. Teklas Baraševskis lūgums atcelt Latgales apgabaltiesas spriedumu Teklas Baraševskis prasībā pret Mani Kačeri. (L. № 628.)

Sēdi vada priekšsēdētāis senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka CPN 481. p., uz kuru atsaucas prasītāja, nav piemērojams mirtiesu iestādēs, jo attiecīgos noteikumus par atzišanu (155.—157. p.) tamlīdzīgu noteikumu nav; tā tad, atzišanas atsaukšana mirtiesu iestādēs nemaz nav ierobežota ar 481. p. paredzētiem stingriem nosacījumiem; tāpēc apgabaltiesai bija tiesība pēc savā ieskata noteikt, cik tālu bijuši pārliecināši atbildētāja aprādītie iemesli savas atzišanas atsaukšanai; tiesas slēdziens šajā jautājumā attiecas uz lietas faktisko pusi un nav tāpēc pārbaudāms kasācijas kārtībā; 2) ka apgabaltiesa, apsverot prasītājas iesniegto 2 dokumentu īsto saturu un nozīmi, nākusi pie slēdziena, ka ar tiem netiek vien nav pierādīts, ka prasītājai būtu kāds prasījums pret atbildētāju, bet ka, taisni otrādi, viņai vēl ir jādzēš atbildētāja „parakstā” aprādītā summa; ar atbildētāja otra instancē celto iebildumu pret runā esošo dokumentu un sevišķi arī ar iespējamību, ka apgabaltiesa varēs piekrist atbildētāja atzišanas atsaukšanai, prasītājai bija jārēķinājas jau pēc atbildētāja iesniegtās apelācijas sūdzības saņemšanas; prasītāja faktiski taisni minēto iespējamību gan paredzējusi, jo viņa pašā apgabaltiesas sēdē no sevis iesniegusi vēl kādu citu dokumentu, kas gan netika atzīts par pierādījumu prasītājas celtam prasījumam; 3) ka tāpēc prasītājai nav tiesības pārņemt apgabaltiesai, ka tā nav viņai devusi iespējamību vēl ar kādiem tālākiem pierādījumiem pamatot savu prasību; 4) ka prasītāja nemaz nav noskaidrojusi abu minēto dokumentu savstarpējās attiecības un to nozīmi, bet par to, ka otrais, apgabaltiesas sēdē iesniegtais dokuments attiecoties tikai uz kino „Diana” parādiem, bet ne uz atbildētāja personīgiem parādiem, prasītāja aizrāda tikai savā kasācijas sūdzībā, kādēļ vien šāds viņas aizrādījums nav Senatā vērtā ņemams; 5) ka tā tad apga-

baltiesa, neapmierinot prasību, nav prasītājas minētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma. Senats nolēmj: Teklas Baraševskis kasācijas sūdzību uz CPN 283. (186.) panta pamata atstāt bez ievēribas.

92. 1931. g. 25. martā. Alberta Drukerta lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas spriedumu Latvijas lauksaimniecības centralbiedrības savstarpējās kredītbiedrības prasībā pret Albertu Drukertu. (L. № 651.)

Sēdi vada priekšsēdētāja v. senators A. Lēbers; referē priekšsēdētāja v.

Ievērojot: 1) ka prasītāja lūdz piespriest no atbildētāja Ls 496,42 līdz ar procentiem un soda naudu uz tā pamata, ka: a) atbildētājs 1912. g. iestājies ar 1000 rbl. dalības naudu un 10.000 rbl. lielu atbildības summu, par ko devis attiecīgo parakstu, pie kam viņam 1924. g. atvēlēts kredīts par Ls 2.000; b) ka 1925. g. 26. jūnijā finansu ministris apstiprinājis jaunus statutus, pēc kuriem (5. §) biedriem atvēlēta kredīta apmērs noteikts ne zemāk par Ls 1000 un ne augstāk par Ls 10.000; c) ka, sakarā ar šo, prasītāja paziņojusi atbildētājam, ka viņam jāiemaksā Ls 200,— — Ls 58,— (t. i. ierēķinot uz viņa konta esošo summu Ls 40 — Ls 18,—), proti, Ls 142 un bez tā jāizdod saistības raksts par Ls 2000, ko atbildētājs tomēr neesot darījis; d) ka prasītāja par 1927. g. cietusi zaudējumus Ls 543.762,52, no kuriem summa Ls 536.732,23 esot biedriem jāsedz statutu 60. p. (1927. g. 27. augusta red.) paredzētā kārtībā samērā ar biedru 10% iemaksām; e) ka ikvienam biedrim ar Ls 1000 piešķirtu kredītu un šim kredītam atbilstošām 10% iemaksām, esot jāpiemaksā zaudējuma segšanai augšā aprādītā summa Ls 496,42 ar procentiem; 2) ka atbildētājs prasību nav atzinis uz tā pamata, ka viņš pēc statutu grozīšanas, 1925., 1927. gadā, nekādu kredītu nav saņēmis un nav lietojis, ka viņš paju nav līdz Ls 200 palielinājis un jaunu saistības (solījuma) parakstu nav devis, jo vispār uzskatījis sevi par izstājušos un ka jauno statutu noteikumi attiecoties tikai uz jauniešajiem, bet ne uz veciem biedriem, kādēļ nekādas saistības prasītājai par labu

viņš nav uzņēmies uz sevi pēc jauniem statūtiem, bet prasītājam esot tiesības prasīt zaudējumu daļu vienīgi pēc „vecās saistības”, izejot no aprēķina 10.000 kr. rbl. = 6.666 Latv. rbl. = Ls 133,32, t. i. piemērojot prasītājas aprēķināto atbildības koeficientu, 0,50%, tā tad atbildētājs prasību atzinis summā Ls 66 (0,50% no Ls 133); 3) ka miertiesnesis prasību atraidījis, bet apgabaltiesa, atceļot miertiesneša spriedumu, prasību apmierinājusi, izņemot soda naudu; 4) ka, pretēji apgabaltiesas domām, tas apstāklis vien, ka atbildētājs savā 1925. g. 27. maija iesniegumā bija lūdzis atvēlēt viņam kredītu līdz Ls 5000 un tajā pašā iesniegumā kredītbiedrībā aizrādījis, ka viņam jau ticis atļauts kredīts par Ls 2000, nemaz nav svarīgi, jo viss tas noticis pirms 1925. g. 26. jūnija, t. i. pirms statutu apstiprināšanas; svarīgi ir vienīgi tas, ka atbildētāja atbildība apspriežama pēc to statutu noteikumiem, kas bija spēkā, kad atbildētājs tādu patiesi bija uzņēmies, t. i., kad viņš iestājies kredītbiedrībā un devis savu solījuma parakstu, kas savukārt noticis 1912. g., proti, pastāvot vēl veciem statūtiem; turpretim, jaunie statūti atbildētājam paši par sevi nav saistoši, jo viņš taisni atsacījies izdarīt statutu pārgrozījumos paredzēto piemaksu un nav devis pieprasīto jauno saistības rakstu par tajos jaunus statutus uzstādīto viņa atbildības paaugstinājumu; nav domājams divējāds biedru atbildības veids; bet prasītājas šajā ziņā pieļautā kļūda vai vaina ir taisni tā, ka viņa laikā nav vilkusi attiecīgo konsekvenci no atbildētāja atteikšanās izdarīt piemaksu un izdot jaunu saistības rakstu; šajā gadījumā vienīgā konsekvence un vienīgā sankcija par to bija tikai tā, ka atbildētājs bijis nekavējoties izslēdzams no biedrības; bet nekad prasītāja nevarēja no vienas puses atzīt, ka atbildētājs nav savu solījumu devis, t. i. projektētā solījumā paredzētās jaunās saistības taisni nav uzņēmies, un no otras puses tomēr uzskatīt viņu vēl par biedri uz šādu neuzņemto saistību pamata; tāda biedra stāvokļa konstrukcija ir acīmredzams absurds; ja nu vienīgā izeja priekš prasītājas bijusi tikai nekavējoties izslēgt

biedri, kas pieprasīto papildu iemaksu nav izdarījis un jauno solījumu nav devis, bet prasītāja nav šādas konsekvences vilkusi, tad viņai nav tiesības uzlikt atbildētājam tādu atbildību, kura paredzēta, ka viņš patiesi jau būtu izpildījis to, ko paredzējuši statutu jaunie pārgrozījumi; aiz tiem pašiem iemesliem prasītāja nevarēja savu prasību pamatot uz to, ka atbildētājs pats no sevis nav izstājies no biedrības; kaut gan viņam, kā katram biedrim, šāda tiesība bijusi, bet viņš nebija piespiests to izlietot; šajā ziņā mūsu priekšā iestājies analogisks stāvoklis, kas notiek, kad, piemēram, akciju sabiedrība cietusi zaudējumu, kuru apmērs līdzinās $\frac{2}{3}$ pamatkapitāla summai, un akcionārs, pretēji akcionāru vairākuma lēmumam, noteiktā laikā nav piemaksājis pieprasīto papildu iemaksu; šajā gadījumā viņa akcijas skaitās par iznīcinātām, ar ko akcionārs eo ipso skaitās par izslēgtu (sk. finanšu ministra apstiprināto akc. sab. normalstatutu 66. § 2. daļā); 5) ka pati prasītāja savā 1928. g. 19. jūnija 2232. iesniegumā finanšu ministram (apgabaltiesas akts 6. lapp.) paredzējusi iespēju izslēgt biedrus, kas nav savu pienākumu, 50 rubļu vietā iemaksāt 100 latus, izpildījuši, bet aizrāda tikai, ka viņa „negribot” tos izslēgt; prasītājas pieļautā kļūda taisni ir tā, ka viņa šādus biedrus nav izslēgusi; pieļaujot tomēr šādu kļūdu, prasītāja nevar savu prasību pamatot uz to, ka atbildētājs vēl skaitoties par biedri uz jauniem pamatiem, neskatoties uz to, ka viņa tagadējais stāvoklis faktiski nekad neatbilst statutu pārgrozījumos radītām attiecībām (Senata spried. 30./1022); 6) ka tā tad apgabaltiesas izejas punkts nav par pareizu uzskatāms, ar ko tad atkrit arī viņas no uzstādītām nepareizām premisēm tāisītie, tālākie slēdzieni; 7) ka tāpēc apgabaltiesas spriedums nav spēkā atstājams CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu dēļ, Senats nolēma: Jelgavas apgabaltiesas 1930. g. 7. februāra spriedumu CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu dēļ atcelt un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas stāvā.

93. 1931. g. 26. martā. Kārļa Caunberga pilnv. privat. adv. A. Grauzes lū-

gums atcelt Jelgavas apgabaltiesas spriedumu Pēterā Riekstiņa prasībā pret Kārli Caunbergu. (L. № 652.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē priekšsēdētājs.

Ievērojot: 1) ka, lai gan Senats, saskaņā ar Senata Apvienotās sapulces 1925. g. 3. aprīļa lēmumu, pielaiž, ka kasācijas sūdzību iesniedzot nav obligatoriski vajadzīgs iesniegt oriģinālpilnvaru, bet pietiek, ka oriģinālpilnvara vai tās atvieto-jums - noraksts ir zemākās instances aktī, tomēr, tā kā Senats pieder pie vispārējām tiesu iestādēm, pilnvaras oriģinālam vai tās atvietojumam - norakstam jābūt derīgam lietu vešanai vispārējās tiesu iestādēs; 2) ka šajā lietā privatadv. Augusta Grauze Jelgavas pils. iec. miertiesnesim iesniegtā pilnvara, kā apliecināta CPN 247. (1914. g. izd.) paredzētā kārtībā, pati par sevi gan atzīstama par derīgu kasācijas sūdzības iesniegšanai, bet ne tās atvieto-jums-noraksts, kas atstāts Jelgavas pil-sētas iec. miertiesneša aktī, bet nav aplikts ar attiecīgu zīmognodevu priekš norakstiem vispārējās tiesu iestādēs; 3) ka tādēļ tiesai, skatot cauri, saskaņā ar CPN 285. (189.) p. iesniegto uz Sēnata vārdu jautāju-mu par kasācijas sūdzības pieņemšanu un tālākvirzīšanu bija minēta trūkuma novēršanai jārikojas pēc CPN 259. (164^a) p., kādēļ Senats nolēmj: nosūtīt šo lietu atpakaļ Jelgavas apgabaltiesai iesniegtās kasācijas sūdzības no jauna caurskatīšanai attiecībā uz tās pieņemšanu un tālākvirzīšanu saskaņā ar CPN 285. (189.) un 259. (164^a) pantu noteikumiem.

94. 1931. g. 27. martā. Krišjāņa Tolena piln. zv. adv. pal. E. Vilenčika lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Melitas Katenbachs prasībā pret Krišjāni un Luīzi Toleniem. (L. № 653.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators F. Konradi.

Ievērojot: 1) ka Senata CKD jau paskaidrojis, (1930. g. spr. l. № 1107), ka sask. ar CL 812., 813. p., Lik. par telpu īri 27. p. par nekustamas mantas īpašnieku šā pedējā lik. panta nozīnē ir niekiem (t. i. trešām personām) pretim ieguvēis skaitās tikai

no nekustama īpašuma apstiprināšanas dienas uz ieguvēja vārda zemes grāmatās; tajā pašā spriedumā Senats paskaidrojis, ka šis princips piemērojams arī tad, ja immobilis iegūts publiskā izsolē (sk. arī Erdmann, System, IV sēj. 360. lp. 5. piez.); nav analogijas starp nekustamas mantas iegūšanu mantošanas ceļā vai uz iesēdējuma pamata un tās iegūšanu publiskā izsolē, jo pirmajiem iegūšanas veidiem, kā pamatotiem uz likuma, piemērojama Privatlik. 3004. p. 2. piez., kamēr pirkšanai-pārdošanai publiskā izsolē pēc savām sekām ir tāds pats spēks kā parastai pirkšanai-pārdošanai (CL 3964. p.); 2) ka prasītāja runā esošo namu Klusā ielā 23, kurā atbildētājam ir dzīvoklis, nopirkusi izsolē, bet pirms prasības celšanas to vēl nebija pārvedusi uz savā vārda; aiz aprādītiem iemesliem prasītāja nav uzskatāma par nama īpašnieci Lik. par telpu īri 27. panta nozīmē, uz kuŗu jau būtu pārgājuši agrākā īpašnieka noslēgtie īres līgumi; tādēļ arī prasītāja, prasības celšanas laikā vēl nebija uzskatāma par izīrētāju un viņa nevarēja prasīt atbildētāja izlikšanu uz Lik. par telpu īri 32. p. 8. pk. pamata; 3) ka apgabaltiesa, nostājoties uz pretēja viedokļa un apmierinot prasību par atbildētāja izlikšanu, pārkāpusi Lik. par telpu īri 27. p., 32. p. 8. pk.; 4) ka tādēļ apgabaltiesas spriedums nav atstājams spēkā, Senats nolēmj: Rīgas apgabaltiesas 1930. g. 26. februāra spriedumu atcelt Lik. par telpu īri 27. p., 32. p. 8. pk. pārkāpumu dēļ un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā tiesas sastāvā.

95. 1931. g. 27. martā. Jāņa u. c. Aikšņu piln. zv. adv. E. Knopa lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Jāņa, Dorotejas, Voldemāra, Annas un Ģertrūdes Aikšņa prasībā pret Līzi Tālbergs. (L. № 654.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators A. Pētersons.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa atradusi, ka otrā instancē lietas apstākļi neesot grozījušies prasītājam par labu un apstiprinā-jusi īres valdes spriedumu, kā pareizu pēc būtības; tā tad apgabaltiesa atzi-nusi par pareiziem arī īres valdes sprie-

duma' motivus, aiz kuŗiem viņa šo prasību atraidījusi; 2) ka īres valde, starp citu, atzinusi, ka arī tajā gadījumā, ja būtu konstatēts nokavējums no atbildētāja puses īres naudas maksāšanā, viņš tomēr no nokavējuma sekām būtu atsvabināms uz CL 3310. panta pamata; šo savu slēdzienu īres valde pamatojusi uz to: a) ka normēšanas prāvā, kuŗa vērsta tikai pret vienīgu atbildētāju Jāni Alksni, pēdējais nebija apstrīdējis pirmā instancē prasību un arī pret aizmuguras izsniegtā spriedumu apelācijas sūdzībā nav aizrādījis, ka viņš nebūtu vairs nama vienīgais īpašnieks, b) ka arī īres pieprasījumā caur notaru neesot aizrādīts par nama pircēju citā īpašumā, un c) ka pat prasītāju lieciniecei, strīda nama sētniecei Enīk, vēl līdz šim laikam neesot zināms, ka Jānis Alksnis nebūtu vienīgais īpašnieks; 3) ka aprādītie apstākļi pietiekošā mērā attaisno īres valdes slēdzienu par to, ka konkrētā gadījumā atbildētājs nav vainojams ne neuzmanībā, ne vispār vieglprātībā vai nolaidībā, bet ka paša prasītāja Jāņa Alksņa izturēšanās šajā lietā varēja maldināt atbildētāju un novest viņu pie domām, ka par isto viņu kreditoru atzīstams vienīgi prasītājs Jānis Alksnis; 4) ka tādos apstākļos apgabaltiesa, pievienojoties īres valdes spriedumam, varēja piemērot šajā lietā Privatlīk. 3310. p. un tādēļ atraidīt šo prasību, kuŗa pamatota uz to, ka atbildētājs cēlis normēšanas prāvu vienīgi pret Jāni Alksni un arī tikai uz viņa vārdu iemaksājis īres naudu depozītā, lai gan par izīrētājiem uzskatāmi arī nama līdzīpašnieki un līdzprasītāji; 5) ka bez tam paši prasītāji savā kasācijas sūdzībā pat nemēģina atspēkot zemāko instanču slēdzienus par CL 3311. p. piemērojamību šajā lietā, kādēļ vien nepelna ievēribu viņu paskaidrojumi kasācijas sūdzībā, kuŗā viņi cenšas tikai to pierādīt, ka atbildētājs nokavējumu esot pielaidis; 6) ka tā tad prasītāju kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Jāņa un citu Alksņu pilnv. zv. adv. E. Knopa kasācijas sūdzību uz CPN 283. (186.) p. pamata atstāt bez ievēribas.

96. 1931. g. 23. aprīlī. Starptautiskās preču apmaiņas akc. sab. „Iva“ Latvija pilnv. zv. adv. N. Dimitrijeva un atbildē-

tājas Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja juriskonsulta pal. T. Brammana lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Starptautiskās preču apmaiņas akc. sab. „Ivi“ Latvijā prasībā pret Latvijas dzelzceļa virsvaldi. (L. N° 659.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa, starp citu, piespriedusi Ls 106,44 kā nepareizi piedzītu par muitas formalitāšu izpildīšanu uz tā pamata, ka sūtījums bijis adresēts uz muitas staciju Torņakalns, kur pats preču saņēmējs varējis nokārtot muitas formalitātes un ka atbildētāja nav pierādījis, ka muitas formalitātes būtu bijis vajadzīgs izpildīt Meitenes stacijā; 2) ka prasītāja jau sava 1927. g. 29. janvāra paskaidrojuma uz atbildētājas apelācijas sūdzību bija noteikti aizrādījis, ka „sūtījums bija adresēts uz muitas staciju Torņakalns, kur arī atrodas attiecīgais muitas aģents...“; atbildētāja pret šādu prasītājas aizrādījumu ierunas nav cēlusi, bet savos paskaidrojumos šajā jautājumā apgabaltiesas 1929. g. 25. janvāra sēdē aprobežojusies ar vienkāršo apgalvojumu, ka „sūtījumi parkrauti uz muitas valdes ierosinājumu“, bet 1929. gada 1. marta sēdē aizrādījis tikai uz to, ka „muitas formalitātes izpildītas“; 3) ka atbildētāja uz to, ka Torņakalna stacija muitas iestādes neesot un ka preču pievešana vietās, kur nav muitas iestādes, esot pieļaujama tikai ar finansu ministra atļauju, atbildētāja aizrāda pirmo reizi tikai savā kasācijas sūdzībā, kādēļ vien šāds viņas paskaidrojums nav Senata vēra ņemams; 4) ka tā tad apgabaltiesa nav atbildētājas mīnētos likumus pārkāpusi, kādēļ viņas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma; 5) ka prasītāja savu prasību par Ls 12,27 pamato uz to, ka atbildētāja šo summu nepareizi iekasējusi par sūtījuma pārvešanu sakarā ar to, ka atbildētāja esot konstatējusi lielāku svaru nekā no Lietuvas dzelzceļa aģenta ticis konstatēts nosūtīšanas stacijā; savā apelācijas sūdzībā prasītāja vēl paskaidrojusi, ka viņa tieši noliedz netikvien to, ka preču svars būtu izrādījies lielāks, bet arī to, ka vispār būtu notikusi sūtījuma pārsvēršana; apgabaltiesa atraidījusi prasību šajā daļā uz tā pamata, ka jautājums esot apspriežams pēc Latvi-

ijas-Lietuvas konvencijas V p., tomēr nenodibinot nedz to, ka būtu sūtījumam bijis lielāks svars, nedz pat pašu pārsvēršanas faktu; bez tā, apgabaltiesa nemaz neaizrāda, ar kādiem īsti minētā V p. noteikumiem būtu jāpamato atbildētājas tiesība ņemt maksu par pārsvēršanu; ar to apgabaltiesa pielaidusi motīvu nepilnību un neskaidrību, kādēļ viņas spriedums šajā daļā atceļams; 6) ka prasītāja savu prasību par Ls 54.86 pamato uz to, ka atbildētājai nav bijusi tiesība ņemt maksu par preču pārkraušanu un ka sevišķi pārkraušana nav tikusi radīta ar kādu nepieciešamību muitas formalitatu nokārtošanai; apgabaltiesa apmierinājusi prasību šajā daļā uz tā pamata, ka muitas valde to esot pieprasījusi, tomēr nenodibinot, kādēļ īsti atbildētājai būtu bijis jāpadošas muitas valdei un kādēļ muitas formalitātes nebūtu bijis iespējams nokārtot Latvijas teritorijā, jo, kā atzīst pati apgabaltiesa, Torņakalna stacijā tas bijis pilnīgi iespējams; tāpēc arī, pēc pašas apgabaltiesas atzīnuma, sūtījums taīsmi nav obligatoriski bijis jāpārkrauj robežas stacijā. Meitenē: apgabaltiesa šajā daļā pielaidusi motīvu nepareizību un pat pretrunu; 7) ka prasītāja savu prasību par Ls 114.28 pamato uz to, ka atbildētāja nepareizi nēmusi no viņas, ar nosaukumu „muitas nodoklis“ zīmognodevu no katras preču zīmes, neskatoties uz to, ka Lietuvas dzelzceļš jau esot piedzinis tādu 50 sant. jeb 25 sant. apmērā, preces nosūtot; apgabaltiesa atraidījusi arī šo prasības daļu uz tā pamata, ka „ņemts nevis muitas nodoklis, bet zīmognodoklis“; tomēr apgabaltiesa nemaz nav apspriedusi prasītājas iebildumu par to, ka preču zīmes jau tikusi apliktas ar attiecīgo zīmognodokli Lietuvā; arī šajā ziņā apgabaltiesa pielaidusi motīvu nepilnību; 8) ka prasītāja savu prasību par Ls 52.50 pamato uz to, ka atbildētāja nepareizi iekasējusi šo summu, it kā nodokļus, Lietuvas dzelzceļa uzdevumā, neiesniedzot nekādus attaisnojošus dokumentus; uz šā pamata arī mīertiesnesis apmierinājis prasību šajā daļā; atbildētāja savā apelācijas sūdzībā devusi šajā ziņā nenoteiktus un neskaidrus paskaidrojumus un arī savos mūtiskos paskaidrojumos nav ņēmusi stāvokli pret šo prasības daļu; apgabaltiesa minēto prasības

daļu atraidījusi aiz nepilnīgi nesaprotama iemesla, ka „par Lietuvas dzelzceļa uzdevumā piedzītiem nodokļiem Ls 52.50 apmērā atbild Lietuvas dzelzceļš, kuram šī summa atmaksāta“, pie kam apgabaltiesa atsauca uz Senata spried. 25./630; tomēr apgabaltiesa nepaskaidro, uz ko īsti viņa pamato savu konstatējumu par to, ka atbildētāja rīkojusies Lietuvas dzelzceļa uzdevumā un ka viņa šo summu atmaksājusi Lietuvas dzelzceļiem; apgabaltiesa nemin arī nekādus pamatus tam, ka Lietuvas dzelzceļam vispār būtu tiesība šo summu savukārt piedzīt; nav saprotama arī apgabaltiesas atsauksme uz minēto Senata spriedumu, kas runā par to, ka transitpār vadāšanā katra valsts vedummaksu piedzen tikai par savu attālumu; apgabaltiesa nemaz nav arī apspriedusi prasītājas celto iebildumu pret aprādīto atbildētājas pretenziju; tā tad apgabaltiesa tāpat pielaidusi motīvu nepilnību un nepareizību; 9) ka prasītāja savu prasību par pārmaksu pa Lietuvas dzelzceļa apgabalu, Lits 261,90 (Ls 131), pamato uz to, ka Lietuvas dzelzceļš: a) ņemis vedummaksu pēc 8 preču zīmēm par 26 km attālumu, kamēr attālums bijis tikai 16 km; tā tad esot pārmaksāti Lits 104.68; b) piedzinis nodokli par iekraušanu Lits 92.40 pēc 3 preču zīmēm; c) piedzinis nodokli par vagonu aizturēšanu Lits 9 pēc 1 preču zīmes; d) pēc 2 preču zīmēm „nenoskaidrotu“ pārmaksu Lits 35.20; e) piedzinis par zīmognodokli Lits 4; f) pati atbildētāja atzinusi pārmaksu Lits 16.70 pēc 1 preču zīmes, visu prasību par pārmaksu Lietuvas dzelzceļiem prasītāja aprēķina kopsummā Lits 261.50; apgabaltiesa atraidījusi visu šo prasības daļu aiz tā iemesla, ka tā esot bijusi jāceļ tieši pret Lietuvas dzelzceļu; pie tam apgabaltiesa atsauca uz to pašu Senata spried. 25./630, no kura apgabaltiesa ņākusi pie slēdziena par to, ka, ja katra atsevišķa valsts tranzitpār vadāšanā atbild patstāvīgi par piedzītās vedummaksas pareizību, tad arī prasība par pārmaksu esot jāceļ tikai tieši pret vainīgo dzelzceļu; šāds apgabaltiesas uzskats nav pareizs: Senats tajā spriedumā uzsvēris vienīgi to, ka, ievērojot atsevišķo Latvijas-Lietuvas 1923. g. konvenciju par tiešo dzelzceļu satiksmi, katra no abām valstīm-kontrahentēm pat-

liem: Tiesu palata savā lēmumā tālāk konstatējusi, ka tiesu izpildītājs jau plkst. 11 no rīta noņēmis sludinājumu un pat paziņojis, ka izsole esot atcelta; tomēr Tiesu palata atzinusi, ka šāda tiesu izpildītāja nepareiza rīcība nevarot padarīt izsoli par nederīgu, bet ka parādnieks varot tikai prasīt no tiesu izpildītāja eventuales zaudējumus; 5) ka šis Tiesu palatas uzskats nav atzīstams par pareizu, jo — kā Senats CKD jau paskaidrojis (CKD spried. 28./671), izsole atceļama arī tad, ja ir konstatēti tādi likuma pārkāpumi, kuŗi atzīstami par svarīgiem konkrētā lietā, ja arī tie nebūtu tieši paredzēti CPN 1180. pantā; 6) ka tagadējā lietā Tiesu palata konstatējusi, ka tiesu izpildītājs izsoli atcēlis, lai gan visi kreditori par to nebija vienojušies, kas pēc CPN 1094., 1029. p. ir izsoles atcelšanas priekšnoteikums, un ka tiesu izpildītājs tomēr tajā pašā dienā, t. i. pēc izsoles atcelšanas, izsoli noturējis un imobilus pārdevis, lai gan pēc CPN 1094., 1038. p. jauna izsole būtu varējusi notikt tikai publicējot par to no jauna; 7) ka šāda Tiesu palatas konstatēta tiesu izpildītāja rīcība neapšaubāmi satur svarīgus likuma pārkāpumus, jo tā notikusi pretēji publiskas izsoles noturēšanas pamatnoteikumiem; 8) ka bez tam, Tiesu palata nemaz nav apspriedusi sūdzētāja lūgumu par liecinieka Ratnieka nopratināšanu tā apstākļa pierādīšanai, ka tiesu izpildītāja rīcība novedusi pie Ratnieka noraidīšanas no piedalīšanas izsolē, t. i. pie izsoles notikšanas ar tiešo CPN 1180. p. 2. pk. pārkāpumu; 9) ka tā tad Tiesu palata, atstājot sūdzētāja blakus sūdzību bez ievēribas, pielaidusi sprieduma motīvu nepareizību un nepilnību, pārkāpjot CPN 339., 711., 1180. p., kādēļ viņas lēmums nav atstājams spēkā. Senats nolēma: Tiesu palatas 1930. g. 30. janvāra lēmumu CPN 339., 711., 1180. pantu pārkāpumu dēļ atcelt un lietu nodot Tiesu palatai izspriešanai no jauna citu tiesas sastāvā.

100. 1931. g. 29. janvārī, Latvijas Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja V. Matsona lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Latvijas Dzelzceļu virsvaldes prasībā pret Pauli L a n e m a n i. (L. № 669.)

Sēdī vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata savu slēdzienu par to, ka prasītājas minētie noteikumi un rīkojums daļā par soda naudas ņemšanu no personas, kas izmanto dzelzceļam piederošu zemi, esot attiecināmi vienīgi uz dzelzceļiem tiešai ekspluatācijai nozīmētām zemēm, nav tuvāki motivējusi un tam nekādus pamatus nav minējusi. Istenībā, minētie noteikumi un rīkojums nekādu izšķirību zemju izmantošanas ziņā netaisa: 1921. g. noteikumi neparprotami uzstāda kā pamatprincipu, ka „nevienam nav tiesības patvarīgi bez iepriekšēja līguma noslēgšanas ar Dzelzceļu virsvaldi atņemt dzelzceļiem piederošu zemi... vai izlietot to citām vajadzībām”; pie tam noteikumi nosaka, ka par patvarīgi aizņemto zemi no aizņēmēja vai lietotāja ņemama divkārtīga nomas maksa, tā tad pilnīgi neatkarīgi no tā, kādām vajadzībām dzelzceļi domātu izmantot zemi (sk. arī Senata CKD spried. 30./744., 31./434.); 2) ka tā tad Tiesu palatai nebija pietiekoša iemesla atraidīt prasības daļu par soda naudas piespriešanu, t. i. piespriezt nomas naudu nevis divkārtīga nomas naudas apmērā, bet tikai vienkāršā apmērā; 3) ka Tiesu palata jautājumā par laiku, par kuŗu atbildētājam jāmaksā noma (divkārtējā apmērā) atrod, ka tā esot jāpiespriež tikai no 1926. g. 26. februāra un, proti, uz tā pamata, ka saskaņā ar atbildētāja iesniegto 21639. kvīti, atbildētājs esot nomaksājis nōmu līdz nupat aprādītām terminam par 1953 m² dzelzceļam piederošas zemes un ka prasītāja neesot aizradījusi un vēl mazāk pierādījusi, ka minētos 1953 m² neietilptu runā esošais zemes gabals 800 m²; 4) ka Tiesu palata nepareizi sadalījusi pierādīšanas nastu starp partijām: Tiesu palata pati sprieduma vēsturiskā daļā konstatē, ka strīda zemes gabals aptver 800 m²; ja nu atbildētājs iesniedz kādu kvīti, kur runāts par zemes gabalu nevis 800 m², bet 1953 m² lielumā, tad taisni atbildētājam jāpierāda tas pozitīvais, viņa apgalvotais apstākļis, ka kvīts attiecoties uz 800 m² lielo gabalu, bet nemaz ne prasītājai jāpierāda tas negatīvais apstākļis, ka kvīts neattiecoties uz strīdā esošo zemes gabalu; 5) ka neatkarīgi no tā, no pašas lietas nav

kasācijas sūdzība šajā daļā kā nepamatota atraidāma; 12) ka tā tad atbildētājas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma; bet prasītājas kasācijas sūdzībā apgabaltiesas spriedums, dalās attiecībā uz prasībām: Ls 12,27 par preču pārsvēršanu, Ls 114,28 par zīmognodokli, Ls 52,50, par nodokļu ņemšanu Lietuvas dzelzceļu uzdevumā, Ls 131,— par pārmaksām Lietuvas dzelzceļam, Ls 100,— par vagonu aizturēšanu, atceļams CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu dēļ, kurpretim pārējā daļā prasītājas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma. Senats nolēmj: prasītājas Starptautiskās preču apmaiņas akc. sab. „Iva“ Latvijā, kasācijas sūdzība: Rīgas apgabaltiesas 1929. g. 1./27. marta spriedumu dalās par prasībām Ls 12,27 par preču pārsvēršanu, Ls 114,28 par zīmognodokli, Ls 52,50 par nodokļu ņemšanu Lietuvas dzelzceļa uzdevumā, Ls 131,— par pārmaksām Lietuvas dzelzceļam, un Ls 100,— par vagonu aizturēšanu CPN 181., 196. (129., 142.) p. pārkāpumu dēļ atcelt un lietu šajās daļās nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna citā sastāvā; pārējās daļās Starptautiskās preču apmaiņas akc. sab. „Iva“ Latvijā pilnvarnieka zv. adv. Dmitrijeva kasācijas sūdzību, kā arī Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja juriskonsulta pal. Bramaņa kasācijas sūdzību uz CPN 283. (186.) p. pamata atstāt bez ievēribas.

97. 1931. g. 27. martā, Rīgas pilsētas savstarpējās kredītbiedrības piln. Kārļa Zemola lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Ādama Trinko prasībā pret Rīgas pilsētas savstarpīgo kredītbiedrību un prasītāja Ādama Trinko piln. zv. adv. J. Tumbila paskaidrojums. (L. № 660.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konradi.

Ievērojot: 1) ka, pēc apgabaltiesas konstatējuma, Tiesu palātas izpildu raksts, pēc kura Tenim Krastiņam bijusi tiesība piedzīt no prasītāja Trinko Ls 652,02 ar procentiem un tiesas izdevumiem, Krastiņš cedējis 1926. g. 8. oktobrī atbildētājai, ka Trinko sprieduma izpildīšanas apturēšanai iemaksājis Tiesu palātas depozītā 1926. g. 2. novembrī Ls 756,76 un ka šī no prasītāja iemaksātā nauda ar Rīgas ap-

gabaltiesas 3. civilnodaļas 1929. g. 21. jūnija / 2. jūlija lēmumu lietā № 1024 sadalīta starp atbildētāju un Zālmani Citronu, kam par labu savukārt no Krastiņa u. c. piespriesti Ls 912,98; 2) ka, saskaņā ar CL 3480. pantu parādnieks var celt pret secionāru visas ierunas, kuras viņam bijušas pret cedentu pirms cesijas un tās laikā (pareizāk — pirms debitora paziņošanas par izdarīto cesiju — CL 3474. p. (sk. arī Čvingmaņa spried. kr. I № 92); 3) ka konkrētā gadījumā, ievērojot minētos lietas apstākļus, prasītājam pret Krastiņu būtu neapšaubāma tiesība pret viņa eventualām tālākām pretenzijām celt iebildumu, ka viņš ar minētās naudas iemaksu tiesas depozītā (uz CPN 814. p. 3. pk. pamata) izpildījis visus savus pienākumus pret viņu, Krastiņu, un vispār vairs nebija uzskatāms par pēdējā debitoru; 4) ka tadēļ prasītājam uz minētā likuma (CL 3480. p.) pamata tiesība celt to pašu ierunu pret Krastiņu cesionāru, atbildētāju, kura pat neapgalvo, ka prasītājs minēto ierunu pret Krastiņu būtu ieguvis pēc Krastiņa paziņošanas par cesijas izdarīšanu; atbildētāja konkrētā gadījumā pat neapgalvo, ka vispār kāda debitora paziņošana par cesiju būtu notikusi; 5) ka šādos apstākļos, pēc apgabaltiesas pareizā aizrādījuma, tas apstākļis, ka atbildētāja no tiesas depozīta saņēmusi tikai vienu daļu no iemaksātās naudas, nedod atbildētājai tiesību vērst tālāko piedzišanu pret prasītāju, kas visus savus pienākumus Krastiņam (un tā tad arī cesionarei, atbildētājai) pretim izpildījis; 6) ka atbildētāja nepamatoti aizrāda, it kā Citrons, kam daļa no tiesas depozīta iemaksātās summas izmaksāta būtu prasītāja kredītors, — jo īstenībā Tiesu palātas izpildu raksts, pēc kura Citronam nauda izmaksāta, pierāda pretējo, t. i. pierāda, ka Citrons bijis Krastiņa kredītors; 7) ka šādos apstākļos nespēlē lomu tas, ka lieta, kurā nauda izmaksāta, nosaukta par naudas izdalīšanas lietu starp prasītāja kreditoriem; pēc pareiza prasītāja aizrādījuma viņa intereses ar notikušo naudas sadalīšanu nebija aizskartas, tādēļ viņam arī nebija nekāda iemesla pārsūdzēt attiecīgo tiesas lēmumu;

stāvīgi aprēķina vedummaksu pēc saviem tarifiem saskaņā ar attālumu līdz savai robežai, un ka šajā ziņā nav vairs jārikojas pēc vispārējiem tarifiem; bet Senats ar to nemaz nav ņēmis stāvokli runā esošā jautājumā par to, pret kādiem no vairākiem dzelzceļiem būtu bijis jāceļ prasība par pārmaksu, jo tajā lietā šis jautājums nebija jāizšķir; šajā ziņā jāizbrūda, ka tajā laikā, kad tika celta tagadējā prasība, vēl nebija spēkā Latvijas Saeimas 1926. g. 21. maijā pieņemtā „Starptautiskā dzelzceļu konvencija preču pārvadāšanai (CIM)”, kura iespiesta Lkr. 1926. g. 74 un kuŗa atvieto 1890. g. 14. oktobrī parakstīto Bernes konvenciju (sk. CIM konvencijas ievadu): pēc nupat minētās konvencijas 42. p. 1. § prasības, izmaksāt atpakaļ maksas, kuŗas samaksātas uz pārvadāšanas līguma pamata, gan var celt tikai pret to dzelzceļu, kas šās maksas saņēmis; turpretim Latvijas-Lietuvas konvencija nekādus noteikumus par prasības celšanas veidu neparedz, kādēļ šis jautājums izšķirams pēc tajā laikā Latvijā spēkā bijušās Bernes konvencijas: šī pēdējā (27. p. 3. §) šajā ziņā paredz, ka prasības, kas pamatojas starptautiskā preču pārvadāšanas līguma, tā tad arī par pārmaksām, var celt vai nu pret pirmā dzelzceļa pārvaldi, vai pret tā dzelzceļa pārvaldi, kuŗš kā pēdējais pieņēmis preci pēc preču zīmes; tā tad, ceļot tagadējo prasību, pēc toreiz spēkā bijušiem noteikumiem, prasītājam bija izvēlēšanās tiesības starp nosūtīšanas un gala dzelzceļu pārvaldēm; tāpēc apgabaltiesai nebija pietiekoša pamata atzīt, ka prasība esot bijusi jāceļ šajā daļā tikai pret Lietuvas dzelzceļu; 10) ka prasītāja savu prasību par soda naudas atmaksu par vagonu aizturēšanu Ls 100, pēc 16 preču zīmēm pamato uz to, ka atbildētāja neesot pierādījis nedz vagonu padošanas laiku preču izkraušanai, nedz pašu izkraušanas laiku; apgabaltiesa šo prasības daļu atraidījusi uz tā pamata, ka prasītāja esot pielaidusi vagonu aizturēšanu pēc bezmaksas termiņa notecešanas, kas esot redzams no preču zīmēm un preču izvešanas atļaujām; tomēr apgabaltiesai, ievērojot prasītājas ierunas, bija noteikti jānodibina vagonu nodošanas laiks, pieskaitot tam 12 stundu laiku (Senata spried. 28./170 u. c.), un preču patie-

sais izkraušanas laiks, un uz šā pamata jā sastāda soda naudas aprēķins; tikai uz šādu datu pamata apgabaltiesa būtu varējusi nākt pie noteikta slēdziena par to, ka atbildētājas piedzītā soda nauda atzistama par pareizi ņemtu, nenodibinot minētos faktiskos datus, apgabaltiesa pielaidusi motīvu nepilnību un neskaidrību; 11) ka prasītāja savu prasību par kravas iztrūkumu Ls 108.,— pēc 1 preču zīmes pamato uz to, ka sūtījums nosūtīšanas stacijā nodots svarā 15.000 kg, bet gala stacijā (Torņakalnā) svars izrādījies par 14310 kg un ka tāpēc, atbrēķinot 1% iespējama svara zaudējumu, iztrūkums esot aprēķināms par 540 kg, kuŗu vērtību eksperti esot noteikuši par Ls 108.—; ka iepriekšējais svars ticis atzīmēts uz pašas preču zīmes, ka par preču iztrūkumu nav, pretēji Bernes konvencijas 25. p. 2. § 1. teik. ticis sastādīts akts, un ka tāpēc atbildētāja esot atbildīga par zaudējumu; apgabaltiesa šo prasības daļu atraidījusi uz tā pamata, ka citās preču zīmēs atrasts lielāks preču svars un ka nosūtīšanas stacijā nosūtītāja uzdotais svars 15.000 kg nav pārbaudīts Lietuvas dzelzceļa; tomēr, pretēji prasītājas domām, dzelzceļam pašam nav ex officio jā sastāda protokols par preču iztrūkumu, jo no Bernes konvencijas 25. p. 4. §. Pagaid. noteik. 50. p. 2. teik. Dzelzceļu nolik. 87., 13., 88. p. redzams, ka protokols sastādāms arī uz preču rīkotāja pieprasījuma (Senata spried. 31./22); tā tad, ja šis pēdējais nav par protokola sastādīšanu rūpējies, viņam nav tiesības, atsaucoties uz protokola trūkumu, savu prasību pamatot vienīgi uz atzīmes preču zīmē par preču svaru, nosūtīšanas un gala stacijās; ja prasītāja domājusi preču stāvokli (svaru) attiecīgā veidā likt apliecināt, tad viņai būtu bijis jāprasa protokola sastādīšanu, bet viņai nav tiesības pārņemt atbildētājai, ka tā neesot izpildījusi savus pienākumus un prasītājam nav tiesības apmierināties ar vienkāršu atzīmi uz preču zīmes, atrodot to par pierādījumu tam, ka svara iztrūkums esot iestājies it kā atbildētājas vainas dēļ; bez tā, jāņem vērā arī tas, ka prasītāja, kuŗa samaksājusi vedummaksu un pieņēmusi preci, zaudējusi prasības tiesības, attiecīga protokola trūkuma dēļ (Bernes konvencija 44. p. 1. §); tā tad, prasītājas

8) ka atbildētāja lūgumu, par Citrona pieaicināšanu kā trešo personu, izteikusi tikai apelācijas sūdzībā, t. i. pēc CPN 178. (121¹.) p. aprādītā termiņā, tādēļ apgabaltiesai šis lūgums bija jāatraida jau uz šā likuma pamata; ja tāpēc apgabaltiesa šo lūgumu nav apspriedusi, tad tas nevar novest pie viņas sprieduma atcelšanas; 9) ka tā tad atbildētājas kasācijas sūdzība ka nepamatota atraidama, Senats nolēmj: Rīgas pilsētas savstarpējās kredītbiedrības pilnv. Kārļa Zemola kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) panta pamata, atstāt bez ievēribas.

98. 1931. g. 31. janvārī. „Selosojuz“ Ltd Rīgas nodalas pilnv. zv. adv. G. Rūbinšteina lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu Vladimira Ivanovska prasība pret „Selosojuz“ Ltd Rīgas nodaļu viņas pārstāvja Vasilija Kosorotova persona un prasītāja Vladimira Ivanovska pilv. zv. adv. H. Rūša paskaidrojums. (L. № 664.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka Senats (CKD) spried. 28./826. Bandenieka lietā), uz kuŗu Tiesu palata atsauca savā spriedumā, gan paskaidrojīs, ka solījums „neceļt vairāk nekādas prasības“ pats par sevi nav absolūti saistošs, sevišķi tad, kad lieta grozās starp strādnieku, t. i. saimnieciski vajāku, un uzņēmēju, kā saimnieciski stiprāku personu; bet Senats tajā spriedumā nemaz nav noliedzis ģeneralkvītes nozīmi (CL 3537. p.) arī strādnieka un uzņēmēja starpā, ka tas tieši izriet no minētā sprieduma motīviem; tādēļ ģeneralkvīts izdošana arī noved pie CL 3537. p. aprādītām sekām, t. i. visī maksājumi, kuŗiem līdz kvīts izdošanas laikam iestājoties termiņš, atzīstami par izpildītiem (kāds noteikums nav attiecināms uz postenjiem, par kuŗiem pierādīts, ka kvīti izdodot, tās izdevēs par tiem nav zinājīs); 2) ka konkrētā lietā prāvnieku starpā nav strīda par to, ka prasītāju atlaižot no darba viņš izdevis atbildētājai kvīti, kuŗā teikts, ka prasītājs saņēmis no atbildētājas uz galīga aprēķina pamata kvīti minētās summas un ka viņam pret atbildētāju vairs nekādu pretenziju nav un nebūs; 3) ka bez

tam prāvnieku starpā nav arī strīda par to, ka prasītājs kvīts izdošanas laikā zinājīs par maksājumiem (virsstundu darba atļidzību), kuŗi sastāda šās prasības priekšmetu; 4) ka Tiesu palata, apmierinot prasību, minētai prasītāja izdotai kvītij nav piešķīrusi ģeneralkvīts raksturu CL 3537. panta nozīmē, nākot pie slēdziena, ka šāds raksturs no kvīts teksta neizrietot; šajā ziņā Tiesu palata pielaidusi sprieduma motīvu nepilnību, jo ievērojot minēto kvīts saturu, Tiesu palatai bija noteikti un konkrēti jākonstatē to ģeneralkvīts pazīmju trūkums, kas nepielaistu šās kvīts kvalifikāciju kā ģeneralkvīti; 5) ka tā tad Tiesu palatas spriedums atceļams CPN 339., 711. panta pārkāpuma dēļ, Senāts nolēmj: Tiesu palatas 1930. g. 29. janvāra / 5. februāra spriedumu atcelt CPN 339., 711. panta pārkāpumu dēļ un lietu nodot Tiesu palatai izspriešanai no jauna citu tiesas sastāvā.

99. 1931. g. 27. martā. Kārļa Mežsēta pilnv. zv. adv. pul. L. Žagara lūgums atcelt Tiesu palatas lēmumu Kārļa Jāņa d. Mežsēta nekustama īpašuma pārdošanas lietā. (L. № 665.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata ņakusi pie kasācijas kārtībā nepārbaudama slēdziena, ka ar paša sūdzētāja atzišanos pierādīts, ka tikai trīs no kreditoriem, kas bija vērsuši piedzišanu uz „Maz-Aizkarkļu“ un „Liel-Aizkarkļu“ mājām, bija lūguši atcelt izsoli, bet ka ceturta kreditora (Kokneses krājaizdevu sabiedrības) raksts par to pašu esot pazudis pastā (un tā tad nesot nonācis tiesu izpildītāja rokās); 2) ka ievērojot šādu Tiesu palatas konstatējumu, viņai nebija jāievēro sūdzētāja lūgums par liecinieku nopratināšanu, ar kuŗu sūdzētājs domājīs pierādīt, ka — pretēji viņa paša atzišanai — minētais raksts tomēr iesniegts tiesu izpildītājam pirms izsoles; 3) ka no otras puses, ievērojot minēta Tiesu palatas konstatējuma izšķirošo nozīmi, nav svarīgi Tiesu palatas tālākā motīva pareizība vai nepareizība, proti, ka minētais raksts faktiski iesniegts tiesā tikai 1928. g. 23. februārī; 4) ka Tiesu palatas lēmums tomēr atceļams aiz šādiem iemes-

redzams, ka prasītāja maz būtu saņēmusi atbildētāja 1929. g. 1. oktobra lūgumu un pašas kvīts norakstus, jo prasītājas kvītējuma par to lietā nav un prasītājai izsniegta vienīgi 7. septembrī izrakstītā pavēste uz 7. oktobra sēdi, bez minētā lūguma un tā pielikumu norakstiem; 6) ka tāpēc vien Tiesu palatai arī nebija likumīga pamata sava sprieduma motivos atsaukties uz to, ka prasītāja „pēc šās kvīts izsniegšanas netika aizradījusi, nedz pierādījusi”, ka strīda gabals 800 m² neietilptu kvītī aprādītā zemes gabalā 1953 m² lielumā; 7) ka tāpēc Tiesu palatai nebija tiesības uz minētās kvīts pamata atzīt par it kā samaksātu nomas naudu par strīdā esošo zemes gabalu 800 m² lielumā par kvītī aprādīto laiku līdz 1926. g. 22. februārim; 8) ka tā tad Tiesu palata pārkāpusi CPN 711. p. kādēļ viņas spriedums pārsūdzētā daļā atceļams, Senats nolēmj: Tiesu palatas 1929. g. 11. novembra spriedumu, prasitājas, Latvijas Dzelzeļu virsvaldes, pārsūdzētā daļā, CPN 711. p. pārkāpumu dēļ atcelt un lietu šajā daļā nodot izspriešanai tiesu palatai no jauna citā tiesas sastāvā.

101. 1931. g. 27. martā, Kristīnas Vichman pilnv. zv. adv. Vichmaņa lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Kārļa Krieva prasībā pret Kristīni Vichmani un prasītāja Kārļa Krieva paskaidrojums, (L. № 676.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš, referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka zirga pārdevēja atbildības apjoms nav noteicams pēc CL 3252. p., ja pārdevējs pārdodot pielaidis dolus CL 3257. p. 1. d. nozīmē, t. i. ja viņš, piemēram, ar nodomu noklusējis par viņam zināmiem zirga trūkumiem, vai šos trūkumus noslēpis, vai arī tieši apgalvojis par kādu zirga atsevišķu īpašību esamību; šādos apstākļos zirga pārdevējs atbild nevis tikai par CL 3252. pantā minētiem trūkumiem, jo ar launu nodomu nodarītais zaudējums atlidzināms pilnā apmērā (Sen. CKD spried. 1930 g. № 571); 2) ka tādēļ apgabaltiesa, konstatējot, ka atbildētāja zinājusi par prasītājam pārdotā zirga slimību un nederīgumu un ar nodomu noklusējusi pārdodot zirga vainas, pareizi atzi-

nusi prasītāja tiesību prasīt uz CL 3252. p. pamata lūguma atceļšanu, lai gan zirga konstatētā slimība nav minēta CL 3252. p.; 3) ka šādos apstākļos prasība nav uzskatāma par roilgušu CL 3252. p. aprādītā 14 dienu termiņā, jo konstatēti CL 3252. p. priekšnoteikumi, arī prasība par zirga pārdošanas lūguma atceļšanu un par zirga atpakaļņemšanu nenoiļgst CL 3252. p. paredzētā noilguma termiņā (Sen. CKD spried. 1925. g. № 88); 4) ka 1925. g. 27. okt. noteikumi (Lkr. 188) šo tiesisko stāvokli nav grozījuši, jo tie grozījuši tikai līdzšinējos CL 3271. p. paredzētos noilguma termiņus, ievērojot šajā pantā aprādītos noteikumus attiecībā uz prasības noilgumu par zirga atpakaļņemšanu CL 3252. p. un noteicot šo termiņu uz 14 dienām, bet nemaz neizšķir CL 3257. p. un no šā likuma izrietošās prasības un to noilguma termiņu; 5) ka apgabaltiesas slēdziens par atbildētājas atbildību nerunā pretim arī agrākai, atbildētājas minētai tiesu praksei (Cvingmans V. № 769.), kurā tāpat atzist pārdevēja atbildību, ja viņš ar nodomu noklusējis pārdotās mantas defektus; 5) ka par to, it kā arī prasītājs konkrētā gadījumā esot pielaidis dolus CL 3291. p. nozīmē, atbildētāja runā pirmo reizi kasācijas sūdzībā, kādēļ šis aizrādījums Senatā nemaz nav apspriežams, līdzīgi atbildētājas paskaidrojumam par to, ka arī pircējam bijis jāievēro zirga defekti, kurpretim zemākās instancēs atbildētāja taisni otrādi apgalvojusi, ka nespēlistam vispār nebijis iespējams konstatēt zirga slimības; 6) ka apgabaltiesa zirga slimību jau viņa pārdošanas laikā varēja atzīt par pierādītu ar liecinieku Ozola un Grinberga liecībām par to, ka zirgam, kad viņš nogālies, bijis sāpīgi un arī neiespējami pacelties; aizrādot, ka šis liecības nerunājot pretim ekspertu slēdzienam, ka slimība varējusi celties trīs mēnešus atpakaļ, bet varbūt arī agrāk, apgabaltiesa nekādu lietas apstākļu sagrozījumu nav pielaidusi; 7) ka apgabaltiesa tomēr pielaidusi sprieduma motīvu nepilnību, nemaz neapspriežot atbildētājas izteikto aizrādījumu uz to, ka miertiesnesis, nospriežot piedzīt no atbildētājas Ls 280, lai gan pats prasītājs savā iesūdzības rakstā bija līdzis piespiest atbildētājai atdot viņam atpakaļ vekseli

par Ls 280, kas dots kā maksājums par zirgu, un tikai gadījumā, kad viņš vekseli būšot izpircis, piedzīt no atbildētāja Ls 280; šajā daļā apgabaltiesas spriedums nav atstājams spēkā CPN 181. (129.) p. pārkāpuma dēļ, kurpretim pārējās daļās atbildētājas kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēma: Rīgas apgabaltiesas 1929. g. 10. decembra spriedumu atcelt daļā par Ls 280 piedzišanu no atbildētājas CPN 182. (131.) panta pārkāpuma dēļ un lietu nodot tai pašai apgabaltiesai izspriešanai no jauna šajā daļā citu tiesnešu sastāvā; pārējās daļās Kristīnas Vichman pilnv. zv. adv. Vichmana kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

102. 1931. g. 19. maijā. Artura Ribes pilnv. zv. adv. P. Berģa lūgums atcelt Tiesu palatas lēmumu mir. Jāņa Ribes atstātā mantojuma dalīšanas lietā un Aleksandra Ceplīša pilnv. zv. adv. V. Kārklina paskaidrojums. (L. № 686.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš;

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata atstājusi bez ievēribas Artura Ribes blakussūdzību, starp citu, aiz tā iemesla: a) ka Kurz. zemn. lik. 122. p. paredzētā privilēģija nav attiecināma uz ārzemniekiem, kuŗi nevar iegūt īpašuma tiesības uz lauku mājām pēc paša likuma (Lkr. 1927. g. 92 l. p.); b) ka šī privilēģija nav domāta kā zināmas personas priekšrocība, bet vienīgi kā tautsaimniecisks atvieglinājums mājas saņēmējam dabā; 2) ka Senats jau vairākkārt ir paskaidrojis (Senata CKD spried. 28./1061; 30./523), ka Kurz. zemn. lik. 122. un 123. p. izteic vispārējo principu par viriešu kārtas mantinieku (asinsradinieku) priekšrocību paturēt mantojumā ietilpstošo nekustamu mantu dabā, kāds noteikums izskaidrojams ar likumdevēja vēlēšanos, lai šī manta paliktu mantojuma devēja cilti (Senata CKD spried. 28./1061); tas mantinieks, kam kā māsaimniekam pienākas pašas mājas, saņem kā „praecipuum“ ēkas, neierēķinot tās māju novērtējumā, kuŗas bez tam jābūt mērenām (Senata CKD spried. 25./21; 26./355); vispār šo noteikumu mērķis ir nodibināt, no vienas puses, mantinieku rindu (Rangfolge) mājas pārņemšanai dabā

(Naturalbesitz), no otras puses, tādu stāvokli, lai māju pārņemšana nebūtu saistīta ar lielām grūtībām (sal. Erdmann, III, 487., 493. lapp.; Senata CKD spried. 30./523); konstatējot, ka Kurzem. zemn. lik. 122., 123. p. paredzētās priekšrocības saistās nevis ar vecāko viriešu kārtas mantinieku, bet ar mājas saņēmēju dabā, Tiesu palata nepareizi izpratusi minēto likumu saturu; 3) ka izejot no tā, ka Tiesu palata pareizi nākusi pie slēdziena, ka ar speciālu likumu (Lkr. 1927. g. 92) ārvalstu pilsoņiem ir aizliegts iegūt uz laukiem nekustamu mantu bez kā tāda uz viņiem pāriet mantošanas ceļā, tad tā jafikvidē labprātīgi vai piespiedu kārtā pusotra gados, un atrodot, ka likvidēšanas nolūkam ārvalstniekam pielaištās provizoriskās valdišanas tiesības nav pielīdzināmas tai valdišanai (Naturalbesitz), kas domāta Kurz. zemn. lik. 122. un 123. p., Tiesu palata pareizi nākusi pie slēdziena, ka šo pantu kārtībā par mājas ieguvēju dabā var būt vienīgi Latvijas pilsonis, un ka tādēļ Arturs Ribe kā ārvalstnieks no mantinieku — mājas pārņēmēju — rindas atkrit; pretēji sūdzētāja domām, runa nevar būt par sūdzētāja kā vecākā virieša kārtas mantinieka, it kā jau pastāvošām priekšrocībām, jo vispārī priekšrocības, par kuŗām runā kasācijas sūdzības iesniedzējs, pienem reālō formu (ieb realizējas) tikai pašā dalīšanas momentā kā atvieglojums mājas pārņēmējam dabā, jo, saskaņā ar CL 3215. p., mantojuma dalīšana attiecināma uz atlīdzināmiem atsavināšanas līgumiem; 4) ka ārvalstu pilsoņiem gan ir vispārīgā mantošanas spēja, bet tiem ar speciālu likumu atņemta tā speciālā iegūšanas spēja (Erwerbsfähigkeit) uz lauku nekustamiem īpašumiem, kuŗu prezumē Kurz. zemn. lik. 122. un 123. p.; sūdzētājs gan atsaucas uz savu īpašu stāvokli, salīdzinot ar citiem ārzemniekiem, un aizrāda uz konvencijas 12. pantu (Lkr. 1921. g. 121), pēc kuŗa Lietuvas pilsoņi pielīdzināti Latvijas teritorijā Latvijas pilsoņiem civiltiesību un tiesu palīdzības ziņā; pēc tiesas pareiza apsvēruma arī pēc Latvijas-Lietuvas konvencijas noslēgšanas ir palikuši spēkā katras valsts sevišķie likumi un rīkojumi par nekustamas mantas iegūšanu (konvenc. XII p. 4. §), kādēļ arī Lietuvas pilsoņim var būt tikai provizoriska valdi-

šanas tiesība līdz likvidācijai, kuŗa neatbilst Kurz. zemn. lik. 122. un 123. p. prezumējamai iegūšanas tiesībai; ar to atkrit visi sūdzētāja apcerējumi, kas minēti viņa kasācijas sūdzībā; 5) ka tā tad Tiesu palata savā lēmuma nav pielaidusi sūdzētāja āprādīto likumu pārkāpumus un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Artura Rībes pilnv. zv. adv. P. Berga kasācijas sūdzību, uz CPN 793. p. pamata, atstāt bez ievēribas.

103. 1931. g. 27. martā. Icīga Šecena lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas lēmumu par Tukuma apr. tiesas izpildītāja nepareizu rīcību. (L. № 689.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka gadījumā, ja uz piedziņēja norādījuma par parādnieka parādiem aprakstīta manta, kuŗa atrodas trešās personas (bet ne parādnieka) valdīšanā, šī trešā persona var aprobežoties ar vienkāršas blakus sūdzības iesniegšanu par tiesu izpildītāja rīcību, necelot CPN 1092. p. paredzēto prasību (Sen. CKD spried. 22./277); 2) ka konkrētā lietā apgabaltiesa tomēr konstatējusi, ka uz aprakstītās malkas bijuši kā trešās personas (sūdzētāja) Šecena, tā arī parādnieka Kāna zīmogi, kadēļ arī nākusi pie slēdziena, ka tiesu izpildītājs varējis aprakstīt malku par Kāna parādu, pie kam apgabaltiesa, atsaucoties uz Privatlik. 805. p., domājusi izteikt, ka Šecens nav pierādījis to, ka malka atrastos viņa faktiskā valdīšanā, kāds slēdziens kasācijas kārtībā nav pārbaudāms; 3) ka šādos apstākļos atkrit minētais priekšnoteikums blakus sūdzības celšanai par tiesu izpildītāja rīcību, bet Šecenam jārikojas saskaņā ar CPN 1092. p. noteikumiem; tāpat no sacītā izriet, ka konkrētā gadījuma nav arī konstatējama CPN 631. un turpm. 1078. p. piemērošana, kadēļ kasācijas sūdzības iesniedzējs nepamatoti, un pie tam pirmo reizi kasācijas sūdzībā aizrada, it kā tiesu izpildītājam bijis jārikojas pēc šiem pēdējiem likumu noteikumiem; 4) ka tā tad Icīga Šecena kasācijas sūdzība kā nepamatota atraidāma, Senats nolēmj: Icīga Šecena kasācijas sūdzību, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

104. 1931. g. 25. martā. Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja juriskonsulta J. Prēvalda lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Hirša Šālīta prasībā pret Latvijas Dzelzceļu virsvaldi un prasītāja Hirša Šālīta pilnv. zv. adv. V. Kosteņiča paskaidrojums. (L. № 694.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka Dzelzceļu lik. 121. p. (Lkr. 127) izšķir šādus gadījumus: a) kad krava (prece) jau izdota gala stacijā, tad vienīgi saņēmējam tiesība celt prasību par pārvedu līguma neizpildīšanu; b) kad nozaudēts viss sūtījums, tad tiesība celt atlīdzības prasību ir: α) pēc vārda preču zīmes — vai nu nosūtītājam vai saņēmējam, „skatoties pēc tā, kuŗš uzrada preču zīmes duplikātu”, β) pēc uzrādītāja preču zīmes — duplikāta turētājam; minētie noteikumi pēc būtības saskan ar Kr. visp. dzelzceļu lik. 112., 78. p., no kuŗiem 112. p. noteic vispārējo principu, ka prasību, izrietošu no pārvedu līguma, var celt preču rīkotājs, bet 78. p. noteic, ka s jāsaprot ar jedzienu „preču rīkotājs”; Senats ar savu 1928. g. spriedumu Judina lietā (187. num.) paskaidrojis, ka no tā, ka Dzelzceļu likums nesatur sevi noteikumus par preču zīmju duplikātu nodošanu (Uebertragung), neizriet, ka tie nebūtu nododami, bet vienīgi tas, ka jāpiemēro vispārējie noteikumi, vai nu par vērtspapīru nodošanu vai par civiltiesisko cesiju; tā tad Senats — principā — jau atzinis, ka preču zīmju duplikāti katrā ziņā ir tālāk nododami un ka to cesija nemaz nav aizliegta; arī tagad spēka esošais Dzelzceļu likums nekur neaizliedz preču zīmju duplikātu cesiju, kuŗa tad apspriežama pēc vispārējiem CL noteikumiem par cesiju; 2) ka runā esošie dokumenti, preču zīmju duplikāti, cedejumi saskaņā ar CL 3472. p. ar sevišķu cesijas aktu, kā tas arī noticis šajā lietā; tā tad prasītājs pietiekoši leģitimēts tagadējas prasības ceīšanai; 3) ka Dzelzceļu lik. 121. p. 3. d. paredz pilnvarojuma uzrakstu; šajā daļā 121. p. burtiski pārņemts no Pagaidu noteik. un tarifa 40. § (1920.—1926. g. izd.) un izteikts tajā pašā nepareizā juridiskā valodā, samaisot pilnvarojumu ar cesiju; tādēļ nevar runāt par to, it kā prasījuma tiesības varot „nodot” tikai ar

„pilnvarojumu“, kā nepareizi paskaidro atbildētāja; 4) ka tā tad apgabaltiesa, atrodot, ka prasītājs varējis kā preču saņēmēja cesionars leģitimēties ar minēto cesijas aktu, nav atbildētājas minēto Dzelzceļu lik. 121. p. pārkāpusi, kādēļ viņas kasācijas sūdzība šajā daļā kā nepamatota atraidāma; 5) ka atbildētāja lūdz kasācijas sūdzības 1. un 2. pk. atstāt bez caurskatīšanas, Senats nolēmj: Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja, juriskonsulta Prēvalda, kasācijas sūdzību daļā par prasītāja prasības tiesību apstrīdēšanu uz CPN 283. (186.) panta pamata, atstāt bez ievēribas, bet kasācijas sūdzību pārējās daļās, uz CPN 6. (4.) p. pamata, atstāt bez caurskatīšanas.

105. 1931. g. 25. martā. Dzelzceļu virsvaldes pārstāvja, juriskonsulta J. Prēvalda, lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu Kastriēļa Adno prasībā pret Latvijas Dzelzceļu virsvaldi. (L. № 696.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators A. Lēbers.

Ievērojot: 1) ka pēc apgabaltiesas konstatējuma, visā pārvadātā partijā par 14676 kg egļu stimbānos bijuši tikai 10 bluki; 2) ka vedummaksas un soda naudas ziņā 1924. g. 30. maija Noteikumi („Vald. Vēstn.“ 124) 9. p. noteikti izšķir, no vienas puses, gadījumu, kad viss sūtījuma saturs nesaskan ar preču zīmē uzrādīto nosaukumu, un, no otras puses, gadījuma, kad vagonā atrastās tādas preces vai mantas, kuņas nosūtītājs nav preču zīmē uzrādījis; pirma gadījumā Dzelzceļš gan var ņemt papildu vedummaksu un soda naudu, kamēr otra gadījumā tādas nemamas tikai par preču zīmē neuzrādītām vai nepareizi apzīmētām precēm vai mantām; 3) ka, piemērojot aprādītos no minēto noteikumu satura izrietošos, apcerējuma runā esošam gadījumam, apgabaltiesa pietiekoši motivējusi savu slēdzieni par to, ka, saskaņā ar noteikumu 9 p. izpratni, papildu vedummaksa un soda nauda nemama tikai par tiem 10 bērza blukiem, kas nav tikuši aprādīti preču zīmē; ka tā tad apgabaltiesa nav atbildētājas minētos likumus pārkāpusi, kādēļ atbildētājas kasācijas sūdzība atraidāma (Sen. CKD spried. 30./746, 747). Senats nolēmj: Dzelzceļu

virsvaldes pārstāvja juriskonsulta Prēvalda kasācijas sūdzība, uz CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievēribas.

106. 1931. g. 22. aprīlī. Mārtiņa Rozena lūgums atcelt Jelgavas apgabaltiesas spriedumu Zemkopības ministrijas prasībā pret Mārtiņu Rozenu. (L. № 697.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K. Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka apgabaltiesa apmierinājusi prasību aiz tā iemesla: a) ka atbildētājs saņēmis būvkokus par $\frac{1}{3}$ taksi tādēļ, ka pagasta valde apliecībā viņš apzīmēts par algotu strādnieku, kas nodarbināts citā maiznīcā; b) ka patiesībā atbildētājs nav bijis nedz strādnieks, nedz amatnieks, bet maizes ceptuves un konditorejas īpašnieks, kādēļ 1927. g. 13. jūnija Likuma noteikumi (Lkr. 1927. g. 113 2. p.) uz viņu nebija attiecināmi; c) ka tādēļ atbildētājam jāatmaksā valstij starpība starp $\frac{1}{3}$ taksi un koku tirgus vērtību; 2) ka no tā, paša atbildētāja atzītā apstākļa, ka būvkoku saņemšanas laikā viņš bijis maiznīcas un tējnīcas īpašnieks, apgabaltiesa, neatkarīgi no jebkādiem citiem apstākļiem, varēja nākt pie slēdziena, ka atbildētājs nav nedz amatnieks, nedz strādnieks, uz kuriem izplatās 1927. g. 13. jūnija likumā paredzētā privilēģija saņemt būvkokus no valsts par $\frac{1}{3}$ taksas cenas; šāds slēdziens attiecas uz lietās faktisko puši, kuŗa kasācijas kartībā nav pārbaudāma; ar to atkrit kasācijas sūdzības 1. un 2. pk.; 3) ka pretēji atbildētāja domām, valsts tiesība atprasīt izsniegto koku vērtību nestāv atkarībā no partu brīvam līguma attiecībām, jo partu attiecības šajā ziņā nosaka pats likums; konstatējot, ka būvkoki izsniegti par $\frac{1}{3}$ taksas bez likumīga pamata, apgabaltiesa varēja nākt pie slēdziena, ka valstij radusies atprasījuma tiesība uz izsniegto būvkoku pilnu vērtību; ar to atkrit kasācijas sūdzības 3. punkts; 4) ka konstatējot to apstākli, ka pagasta valdes apliecībā atbildētājs apzīmēts par svešas maiznīcas algotu strādnieku, kas pēc paša atbildētāja paskaidrojumiem nesaietas ar patiesību, un ka 1927. g. 13. jūnija likuma instrukcijas 15. pants taisni paredz pašvaldības iestāžu pārbaudīšanu, apgabaltiesa varēja nākt pie slēdziena, ka atbildētāja tiesība saņemt

kokus par $\frac{1}{4}$ takses cenu ir atkritusi ne-
atkarīgi no iepriekšējās pagasta valdes ap-
liecības satura anulēšanas pārvaldes kār-
tībā; taisni no minētās instrukcijas 15. p.
satura tiesa varēja nākt pie slēdziena, ka
pagasta valdes apliecība pati par sevi ne-
nodibina tiesību uz būvkoču saņemšanu,
bet tikai dod faktisku apliecinājumu par
būvkoču saņemēja stāvokli; ar to atkrit
kasācijas sūdzības 4. punkts un atbildētāja
atsaukšanās uz Sen. CKD spried. 25./439
Ciruļa lietā, kurā pagasta valdes kompe-
tences būvkoču izsniegšanā noteic pavisam
cita. 1922. g. 22. septembra, instrukcija;
5) ka tā tad apgabaltiesa savā spriedumā
nav pielaidusi nekādus likuma pārkāpumus
un iesniegtā kasācijas sūdzība kā nepama-
tota atraidāma, Senats nolēmj: atbildē-
tāja Mārtiņa Rozena kasācijas sūdzību, uz
CPN 283. (186.) p. pamata, atstāt bez ievē-
rības.

107. 1931. g. 25. martā. Kristīnas Bel-
dau pilnvarnieka zv. adv. E. Grinberga
lūgums atcelt Tiesu palatas spriedumu
Kristīnas Beldau prasībā pret Karlini un
Frici Beldau. (L. № 704.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K.
Ozoliņš; referē senators O. Ozoliņš.

Ievērojot: 1) ka Tiesu palata, apstipri-
not apgabaltiesas spriedumu, atraidījusi
prasību, starp citu, aiz tā iemesla: a) ka
prasītājai nav mantošanas tiesību uz mir.
Kārļa Beldau mantojumā ietilpstošo nekus-
tamo īpašumu, jo pēdējais ir mantots nekus-
tams īpašums, kuŗu atraitne, pēc Vidz.
zemn. lik. 994. p., nevar mantot; b) ka
prasītājas aizrādījums par to, ka īpašums
mantots vienīgi $\frac{1}{4}$ daļā, bet pārējās $\frac{3}{4}$ da-
lās uzskatāms par labiegūtu, kā iegūts uz
mantojuma dališanas pamata, nav atzīs-
tams par pareizu, jo mantojuma dališanā
nenotiek īpašumu tiesību pāreja no viena
mantnieka uz otru; 2) ka pareizs gan prasī-
tājas aizrādījums, ka ar CL 960.—976. p.
atcelšanu 1925. g. ir atcelts mantota nekus-
tama īpašuma institūts privatlikumā un ar
to pašu pēdējais vispār vairs nepazīst man-
totas mantas jēdzienu; bet taisni prasītā-
jas tiesību izcelšanās momentā un vēl līdz
prasības iesniegšanai 1924. g. šis institūts
pastāvēja, un noteica mantnieku savstar-
pējās attiecības un tiesības mantojumā; da-

žādu laiku likumu kolizijā uzturams spēkā
princips par agrāk iegūto tiesību (jura
quaesita) stabilitāti, cik tālu pats likums ne-
piešķir normai atpakaļēju spēku; aiz šā
iemesla Tiesu palata varēja sevišķi arī ne-
apsvērt aprādīto Senata CKD spriedumu
(28./789), kurā Senats izgājis no mantotas
mantas institūta atcelšanas fakta privatli-
kumā, kā arī varēja neapstāties atsevišķi
pie jautājuma, vai ar šī institūta atcelšanu
privatlikumā, tas atcelts arī zemnieku li-
kumos; ar to atkrit kasācijas sūdzības 1.
un 3. pk.; 3) ka CL 2738. p. ir vienīgi tā
nozīme, ka noteikumi par pirkuma līgumu
piemērojami vienīgi līdzmantnieku sav-
starpīgās attiecībās, kad tie ma-
ntojuma dališanā viens otram kaut ko
no mantojuma atvēl (überlassen), p. piem.,
ekvivalentā jautājumā par savstarpīgi no-
dotām lietām no mantojuma, par atbildības
pienākumu nodotā lietā (CL 3215. p.) u.
t. t., bet šim pantam nav šās nozīmes, ka
objektīvā ziņā līdzmantniekam uz dališa-
nas līguma pamata pārgājusi lieta, tamlīdz
arī mantots nekustams īpašums, būtu zau-
dējusi mantotās lietas raksturu (Erdmann,
III, 497. lapp.); konstatējot, ka mantošanas
dališanā nenotiek īpašuma tiesību pāreja
no viena mantnieka uz otru, Tiesu palata
nav sagrozījusi CL 2738. p. tiešo nozīmi;
ar to atkrit kasācijas sūdzības 2. punkts;
4) ka tā tad Tiesu palata savā spriedumā
nav pielaidusi prasītājas aprādīto likumu
pārkāpumus un iesniegtā kasācijas sūdzība
kā nepamatota atraidāma, Senats no-
lēmj: Kristīnas Beldau pilnv. zv. adv.
E. Grinberga kasācijas sūdzību, uz CPN
793. p. pamata, atstāt bez ievērības.

108. 1931. g. 24. aprīlī. Bernharda
Spales lūgums atcelt Rīgas apgabaltiesas
spriedumu Rīgas apriņķa valdes prasī-
bā pret Bernhardu Spali. (L. № 711.)

Sēdi vada priekšsēdētājs senators K.
Ozoliņš; referē senators F. Konrādi.

Ievērojot: 1) ka, pretēji kasācijas sū-
dzības iesniedzēja domām, Rīgas apriņķa
padome prasības iesniegšanas laikā —
1929. g. 15. aprīlī — nebija vairs uzskatāma
par nekustama īpašuma (kuŗa atbildētājs
ienem dzīvokli) īpašnieci, jo pēc 1927. g.
5. novembra Likuma par apriņķu pašval-
dību (Lkr. 193) izdošanas, apriņķa padō-